

000

gettujen

6

VRIJDAG 22 JANUARI 1999

verslag van de zesde 'rechtszitting' naar aanleiding van het thema 'Wat is beter? Een dove of een horende partner?'

Rechter	Herman Scheper
Advocaat	Elly Muller
Openbare aanklager	Maarten Blankenberg
Griffier	Jean Couprie

Rechter: Goedenavond allemaal, welkom. Sommigen zijn voor het eerst bij OOGgetuigen. Daarom zal ik in het kort vertellen wat OOGgetuigen is.

OOGgetuigen is een discussie in de vorm van een rechtbank. Vanavond is het thema: Wat is beter? Een horende of een dove partner?

We hebben vijf stellingen. Drie stellingen voor de pauze, twee erna. Het gaat vooral om wat jullie, het publiek, ervan vinden. Vanavond is Elly Muller advocaat, Maarten Blankenberg is openbare aanklager en Jean Couprie is griffier. Hij let erop wie er aan de beurt is.

Dan beginnen we nu met de eerste stelling.

1. Doven kunnen beter een horende partner hebben.

Openbare aanklager: Ja, daar ben ik het helemaal mee eens. Als een dove een relatie heeft met een horende, betekent dat verruiming, een brede horizon. Twee doven samen leven in een te kleine wereld.

Bovendien kunnen een dove en een horende beter samen fietsen, omdat ze hun stem gebruiken en niet hoeven te gebaren. Twee doven die samen fietsen, slingeren over de weg.

(Het publiek lacht.)

Advocaat: Wat een onzin! Het gaat toch niet om het verkeer?! Bovendien maken horenden met een walkman op ook brokken in het verkeer! Een dove heeft met een dove partner hetzelfde doel, ze hebben dezelfde cultuur.

Rechter: Als je het eens bent met de advocaat, ga je bij haar staan. Ben je het eens met de openbare aanklager, dan ga je bij hem staan.

Jacqueline Rensen: Ik ben het met beiden niet eens. Bij de keuze van een partner gaat het om houden van, om liefde. Het is niet belangrijk of je partner een man is of een vrouw, horend of doof. Mensen zijn geen handel.

Amos Muller: Die opmerking over twee doven in het verkeer is volslagen onzin. Ik heb nog nooit twee doven over de weg zien slingeren.

Wil Hendriks: Ik ben het ook met beiden oneens. Ik wil me aansluiten bij Jacqueline. Het gaat in de eerste plaats om de liefde. In een relatie moet je altijd geven en nemen.

Henk Buter: Ik heb wel eens twee doven, gebarend, over de weg zien slingeren. Maar dat is niet belangrijk. Dan fietsen ze gewoon niet samen. Ik ben het ook met beiden oneens. Het is niet noodzakelijk dat een dove een dove partner heeft. Ook sommige horenden zijn bereid om bijvoorbeeld de gebarentaal te leren en zich te verdiepen in de dovencultuur.

Jacqueline Rensen: Elly zegt dat twee doven eenzelfde doel hebben. Maar dat sluit niet uit dat ook een horende en een dove hetzelfde doel kunnen hebben.

Openbare aanklager: Ik vind dat een horende partner verruimend is. Twee dove partners leven allebei in de dovenwereld en dat is een kleine wereld.

Amos Muller: Als een dove een horende partner heeft, is hij vaak alleen.

Martie Koolhof: Het is voor een dove en een horende partner veel moeilijker om zich in elkaar te verplaatsen. Daarom ben ik ervoor dat doven een dove partner kiezen.

Aan de andere kant zie je steeds vaker dat doven die met elkaar getrouwd zijn, gaan scheiden.

Flip Delmonte: Ik heb elf jaar een relatie gehad met een horende. Ik ben het met de openbare aanklager eens. Ik ging vaak mee met mijn vriend naar verjaardagen, maar dat vond ik geen probleem. Ik kan toch ook met horenden een gesprek aangaan?

Het is waar dat een relatie met een horende verruimend is. Horenden hebben een andere wereld en cultuur. Dat leidt tot een interessante uitwisseling.

Suzanne Davina: Jullie hebben het steeds over verruiming, maar wat bedoelen jullie daarmee?

Flip Delmonte: Je hebt het samen over verschillende onderwerpen in de horende cultuur.

Suzanne Davina: Ik heb thuis een krant en daarin staat ook allerlei informatie over de horende wereld.

Flip Delmonte: Ik zeg niet dat een horende partner altijd beter is. Je kunt ook verliefd worden op een doof iemand en dan heb je een dove partner. Toen ik mijn vriend ontmoette, kon ik hem niet volgen. Hij heeft toen een gebarencursus gevolgd. In het begin gebruikte ik mijn stem bij het gebaren maken, maar later kon hij mij ook volgen als ik met andere doven gebaarde zonder stem.

Advocaat: Een relatie tussen een dove en een horende kan wel goed gaan, maar ze hebben jaren nodig om elkaar te leren begrijpen. Daarom is het in het algemeen beter als doven dove partners hebben.

Jacqueline Rensen: Het belangrijkste is dat partners open zijn naar elkaar en dat ze beiden de verantwoordelijkheid nemen voor het contact en de communicatie. Ze moeten zich er beiden voor inzetten. Het fijne van een relatie met een horende vind ik dat horenden een ander netwerk hebben en ook een andere manier van kijken. Daardoor ben je als dove minder geïsoleerd.

Rechter: Ik wil de discussie samenvatten:

- Het voordeel van een dove partner is, dat je elkaar sneller begrijpt en aanvoelt. Je leeft in dezelfde wereld en maakt deel uit van dezelfde cultuur.
- Het voordeel van een horende partner is dat die je in aanraking brengt met een andere wereld en cultuur.

Maar de conclusie is toch ook dat het in de eerste plaats gaat om de liefde. Dan nu de tweede stelling.

2. In de relatie tussen een dove en een horende is de horende de baas.

Openbare aanklager: Ja, ja en nog eens ja! Maar je moet het woord baas niet letterlijk nemen. De horende is de 'baas', tussen aanhalingstekens. Een horende partner kan je helpen met praktische dingen, je blik verruimen, kennis overdragen en informatie geven.

Advocaat: Je moet onderscheid maken tussen een dove vrouw met een horende man, en een dove man met een horende vrouw. Ik denk dat horende mannen de baas spelen over hun dove vrouw: stil maar, ik zorg wel voor jou.

Het is anders bij een dove man met een horende vrouw. Horende vrouwen staan veel meer open voor de gebarentaal en zijn bereid die te leren. Ze zijn ook meer gewend om dienstverlenend te zijn.

Jelle Postma: In een relatie gaat het erom dat de partners gelijkwaardig zijn.

Amos Muller: Het gaat om (zelf)bewustzijn. Ik denk dat bewuste doven een dove partner kiezen.

Kartini le Grand: Ik ben het niet eens met de openbare aanklager, wel met Elly. Ik denk dat een dove vrouw met een horende man zich niet kan emanciperen. Een relatie tussen een dove man en een horende vrouw is gelijkwaardiger.

Mieke Julien: Toen ik John ontmoette, zeiden veel doven: Wat slim van John dat hij een horende heeft opgevist! En als John een goed idee had, zeiden ze: dat heeft hij niet zelf bedacht, dat idee is van Mieke. Dus vaak vinden de doven zelf dat horenden meer waard zijn dan doven.

Stien Poelman: Ik ben al 41 jaar met een horende man getrouwd. Dat geeft wel eens problemen. Soms is hij heel lang met iemand aan de telefoon. En dan vraag ik later waar het gesprek over ging en dan geeft hij een heel kort antwoord. Als ik een gesprek voer via de tekst-telefoon, kan hij meelesen.

Als we bijvoorbeeld in een winkel zijn en ik wil wat bestellen, praat het personeel over mij heen met hem. Toch houden we veel van elkaar.

Jacqueline Rensen: Amos zei net dat bewuste doven een dove partner kiezen. Ik heb een horende partner, maar wie denkt dat ik niet bewust ben? In mijn relatie ben ik op sommige punten de baas en op andere punten is mijn vriendin de baas. Als een horende in een relatie voortdurend de baas is, betekent het dat de dove de horende te veel ruimte heeft gegeven.

Amos Muller: Natuurlijk zijn er uitzonderingen, maar in het algemeen heb ik gelijk.

Wil Hendriks: In iedere relatie moet je geven en nemen.

Marion van den Hengel: Als iemand altijd de baas is in een relatie, is de relatie niet goed.

Leontien Peters: Het gaat om vertrouwen hebben in elkaar. Stien gaf het voorbeeld van de telefoon. Ik vind dat horenden moeten kunnen bellen. Iedereen moet zichzelf kunnen zijn in een relatie.

John van Gelder: Het lijkt me zwaar om 41 jaar zo getrouwd te zijn met een horende. Ik geef gebarencursussen en er zijn veel mensen, vooral vrouwen, die gebaren willen leren en een relatie met een dove willen hebben.

Flip Delmonte: Wij vergeten dat in een relatie tussen twee horenden ook vaak één de baas is. De man is vaak de baas buitenshuis en de vrouw binnenshuis.

(Het publiek joelt.)

Advocaat: De vrouw kan ook heel goed buitenshuis de baas zijn. Vrouwen zijn er niet alleen om te koken!

Renée Poelman: Ja, dat klopt. Natuurlijk kunnen vrouwen ook buitenshuis de baas zijn.

Annie Kamerling: Ik zou dit jaar 37 jaar getrouwd zijn en dan nog vijf jaar verkering is samen 42 jaar. Bovendien ben ik een kind van dove ouders. Ik voel me van binnen doof. Over het onderwerp telefoon wil ik nog wat zeggen. Vroeger moest ik altijd bellen voor Serrie,

want er waren geen teksttelefoons.

Serrie klaagde daarover. Hij zei: jij hebt het maar gemakkelijk als horende, want jij kunt bellen. Maar ten eerste ging de telefoon bijna nooit voor mij, de meeste gesprekken voerde ik voor hem. Bovendien die ene keer dat ik mijn zuster belde, daar had ik toch ook recht op? Maar toen kwam de teksttelefoon. En de flitsbel ging. Hij zat toevallig naar iets moois te kijken op de televisie. Neem de telefoon op, gebaarde hij en keek gewoon verder naar de televisie! Dus toen er teksttelefoon was, nam ik nog steeds de telefoon op. Wie is dus de baas in een relatie? De doven zijn de baas!

Toch heb ik er helemaal geen spijt van gehad dat ik een dove man had. Een relatie tussen een dove en een horende kan. Het gaat uiteindelijk om de liefde. En als je ruzie hebt, dan kun je het later weer goedmaken.

Goed, het heeft zijn problemen. We hadden vier kinderen samen. Stond ik in de keuken en zei ik tegen mijn zoon Serrie: pak even dit of dat uit de kamer. Serrie liep naar de kamer en deed de kast open. Werd zijn vader boos: wat heb je in die kast te zoeken?

Dus dan moest ik weer uit de keuken naar de kamer lopen om uit te leggen dat ik Serrie gevraagd had om iets uit de kast te halen.

De openbare aanklager zegt dat doven vaak weinig informatie hebben. Dat klopt. Ik moest vaak dingen uitleggen.

Mijn man moest altijd weg om te zwemmen. Ons gezinsleven draaide om hem. Dus uiteindelijk was hij de baas.

Net Soeteman: Wie de baas is in een relatie, wordt ook bepaald door het karakter. Ik heb een bazig karakter. Ik ben een baasspeler.

Doven vragen ook vaak om hulp aan horenden. Als je nee zegt, zeggen ze dat je geen goed hart hebt voor de doven.

Juliette Oosterbaan: In de trein las ik in een blad een stuk over relatieproblemen. Ook horenden hebben problemen in hun relatie. Vroeger had ik een horende vriend en nu heb ik een dove man. We probeerden allebei de baas over elkaar te spelen, maar nu hebben we geleerd elkaar over en weer te accepteren.

Henk Buter: Van de doven trouwt dertig procent met een horende en zeventig procent met een dove. Het probleem is dat horenden vaak meer informatie hebben dan doven. Informatie is macht. Iemand die meer informatie heeft, kan gemakkelijker de baas spelen.

Voor de kust van Amerika ligt een eiland. Vroeger woonden daar opvallend veel doven. Dat waren immigranten onder wie erfelijke doofheid voorkwam. Omdat er zoveel doven op het eiland waren, beheersten alle horenden de gebarentaal. Dus communicatie tussen doven en horenden was daar geen probleem.

Rechter: vat de discussie samen.

3. Voor de kinderen is het beter als beide ouders doof zijn.

Openbare aanklager: Ik vind dat onzin. Het is slecht voor de ontwikkeling van kinderen als beide ouders doof zijn. Kijk maar naar CODA, kinderen van dove ouders. Ik vind eigenlijk dat doven geen kinderen moeten krijgen.

(Het publiek protesteert.)

Advocaat: Als dove ouders altijd gebaren maken met hun kinderen, raken de kinderen aan de gebarentaal gewend. Dan is er geen communicatieprobleem meer.

Amos Muller: Ik vind het beter als beide ouders doof zijn. Als een kind een horende en een dove ouder heeft, gaat het gemakkelijker naar de horende ouder. De horende ouder en het horende kind praten samen en de dove ouder staat erbuiten.

Fiona de Haas: Dove ouders kunnen vaak hun kind niet helpen met huiswerk.

Advocaat: Er zijn hier kinderen van dove ouders die heel goed zijn ontwikkeld.

Marja Bönker: Als je als dove horende kinderen hebt, moet je ervoor zorgen dat ze tweetalig zijn, dus Nederlands en Nederlandse Gebarentaal. Je kunt ook rekening houden met je horende

kinderen. Ik heb bijvoorbeeld vroeger een radio voor ze gekocht. Het is ook belangrijk om op de school van de kinderen informatie te geven.

Renée Poelman: Je geeft de kinderen een radio, maar hoe weet je nou waarnaar ze luisteren?

(Het publiek lacht.)

Eduard Leuw: Je kunt de informatie die op de radio wordt gegeven niet controleren.

Pauline Blankenberg: Ik denk dat het beter is als een kind een dove en een horende ouder heeft. Dan kan het kiezen. Een kind kan de horende ouder roepen als het nodig is.

Een dove ouder heeft kinderen ook veel te bieden. Van hun dove ouder leren ze meer lichaams- taal en expressie. Ik vind het waardevol als een kind allebei heeft. Als allebei de ouders doof zijn, lijkt me dat frustrerend en moeilijk voor een kind.

Lara Cox: Ik denk dat het niet uitmaakt. Maar als een kind opgroeit met twee culturen is dat wel verrijkend.

Annie Kamerling: Ik ben zelf kind van dove ouders, maar mijn ouders stonden wel open voor horenden. Soms gaf het wel eens problemen dat mijn ouders doof waren. Bijvoorbeeld bij gesprekken op school, dan moest ik tolken en dan vertelde ik mijn dove ouders niet altijd precies wat de leerkracht zei.

Maar horende ouders maken ook veel fouten. Ik ben zelf horend, heb een dove man en vier horende kinderen. Mijn kinderen hadden een dove opa en oma, en een horende opa en oma. Bij hun dove opa en oma vonden ze het veel gezelliger.

Nu is de situatie anders. Jonge doven krijgen tegenwoordig veel meer opleiding.

Martie Koolhof: Ja dat klopt. Jonge dove ouders hebben meer mogelijkheden. Maar vroeger las ik mijn kinderen ook voor, de ene keer met stem, de andere keer zonder stem. Ook dove ouders kunnen hun kinderen goed grootbrengen.

Kartini le Grand: Ook horende ouders hebben

hun problemen. Er zijn bijvoorbeeld horende ouders die verslaafd zijn aan alcohol of drugs.

Henk Buter: Lang geleden hadden we een discussiegroep met doven. Een dove man was getrouwd met een horende vrouw. Ze kregen toen hun eerste kind. Ik zei dat het belangrijk was dat de horende moeder altijd gebaren maakte met het horende kind. Als ze alleen praat met het kind, kan haar dove man het niet volgen. We kregen er een felle discussie over. Ze vonden dat ik hard was.

Rechter: vat samen.

P A U Z E

4. Doven hebben in de dovenwereld een beperkte partnerkeuze.

Openbare aanklager: Daar ben ik het mee eens. De dovenwereld is klein. Doven komen op school, op feesten, bij sport altijd dezelfde mensen tegen. Ze groeien met elkaar op. De horende wereld is veel groter.

Advocaat: Ik vind het onzin. Je hebt toch geen honderd partners nodig? Een is genoeg en die kan je in de dovenwereld ook vinden.

Openbare aanklager: Ik wil graag een getuige oproepen: Wim Emmerik.
Waarom heb jij altijd horende partners?

Wim Emmerik: Ik had graag een dove vrouw gehad, maar die heb ik in de dovenwereld niet kunnen vinden. In de horende wereld is de keus veel groter.

Advocaat: Ik wil ook graag een getuige oproepen: Amos Muller.

Amos Muller: Vroeger op school was ik verliefd op een doof meisje. Ze moest niets van me hebben. Tien jaar later wilde ze me wel.

Openbare aanklager: Misschien had je meer aan bodybuilding moeten doen toen je jong was.

Amos Muller: Dat heeft er niets mee te maken. Vroeger waren we nog niet rijp voor een relatie, nu wel. Jij eet toch ook geen onrijpe bananen?

Jacqueline Rensen: Ik spreek alleen voor mezelf. Ik vind ook dat er in de dovenwereld een beperkte keuze is.

Wil Hendriks: Ik ben het eens met de openbare aanklager. In de dovenwereld kent iedereen iedereen. Als er iets gebeurt in een relatie, is iedereen op de hoogte.

Juliette Oosterbaan: Als jong meisje dacht ik dat een horende partner beter was. Maar dat is niet zo. Horenden hebben ook verschillende niveaus en interesses. Nu heb ik een dove man. Hij en ik hebben dezelfde interesses. Ik ben hem toevallig tegengekomen, ook al is er een beperkte keuze. Iedereen moet het zelf weten, vind ik.

Lara Cox: Het is waar dat er een beperkte keuze is, maar de advocaat heeft gelijk: je hebt maar één partner nodig.

Flip Delmonte: Voor homo's en lesbo's is de keuze in de dovenwereld nog beperkter.

Martie Koolhof: Ik had vroeger keus genoeg, maar dove jongens dachten allemaal aan seks. Nou ja, ze konden er niets aan doen, want er was geen goede voorlichting. Ik vind dat je eerst met elkaar moet praten, contact hebben. Je moet elkaar eerst leren kennen en elkaars gebreken accepteren.

Jelle Postma: Ik ben het eens met de openbare aanklager. Maar ook in de horende wereld heb je verschillende groeperingen en sociale klassen.

Ingo Schum: De dovenwereld houdt niet op in Nederland. Ook in het buitenland zijn doven, dus er is keus genoeg.

Advocaat: Mijn ouders vonden dat ik een dove man moest kiezen, maar ik wilde dat niet. Ik koos liever een horende jongen. Gelukkig ben ik later toch met een dove man getrouwd.

Rechter: vat samen.

5. Horende partners moeten de Nederlandse Gebarentaal beheersen.

Openbare aanklager: Daar ben ik het niet mee eens. Het is veel belangrijker dat een dove oraal is en via de horende deel kan nemen aan de horende maatschappij.

Advocaat: Ik vind dat de horende partner goed moet gebaren, grammaticaal goed. En dat de horende partner altijd moet gebaren waar de kinderen bij zijn. Dan leren de kinderen op een natuurlijke manier gebaren.

Suzanne Davina: Ik vind dat een horende partner de gebarentaal moet beheersen. Het is voor een dove enorm frustrerend om alles te moeten aflezen. Een dove en een horende partner moeten ook gevoelens kunnen uitwisselen.

Lara Cox: Het gaat in de eerste plaats om een goede communicatie. Partners moeten dezelfde taal 'spreken'.

Rina Hietbrink: Ik ben het daar niet mee eens. Als je een partner hebt die in een rolstoel zit, hoef je zelf toch ook niet in een rolstoel te gaan zitten?

Amos Muller: Ook horenden maken gebaren, algemeen bekende gebaren, wijzen enzovoort.

Renée Poelman: Aflezen is voor een dove heel moeilijk. Het verschil tussen 'paard' en 'baard' kan je niet aflezen.

Marion van den Hengel: Ik vind dat de horende partner moeten leren gebaren. De dove en horende partner kunnen samen aan de buitenwereld laten zien wat de gebarentaal is. Als de dove zich aanpast door lip te lezen, neemt de horende de gemakkelijke weg. Dat is ook mijn persoonlijke ervaring. Als je denkt 'laat maar zitten', is dat niet goed.

David da Silva: Het gaat in de eerste plaats om respect voor elkaar en om een goede communicatie. Als een dove altijd moet aflezen, verliest hij zijn identiteit.

Deanna van Hall: Als een horende partner tegen mij zegt: jij moet spreken, vind ik dat niet goed. Dus ik zeg ook niet: jij moet gebaren.

Miro Civiñ: Ik heb een horende vriend. In het begin maakte hij helemaal geen gebaren. Dat was moeilijk. Nu maakt hij meer gebaren en gaat de communicatie beter.

Ik vind die opmerking van de openbare aanklager over oraal zijn onjuist. Als je onder water bent, communiceer je toch ook niet door te praten, dan verdrink je!

Pascalie Hessels: Een horende partner hoeft geen dove te worden, maar moet wel een beetje gebaren.

Jacqueline Rensen: Een horende moet niet gebaren. Je kan allerlei communicatievormen gebruiken, praten en gebaren. Ik heb medelijden met de openbare aanklager. Hij heeft het steeds over verruiming, maar verruiming is niet de enige reden om een relatie met een horende te hebben.

Miro Civiñ: Ik ben blij dat mijn horende vriend een beetje kan gebaren, maar hij moet het ook niet te goed kunnen. Als hij heel goed kan gebaren, kan hij alles in de dovenwereld volgen. Dan heeft hij een dubbel voordeel: hij kan alles volgen in de horende wereld én in de dovenwereld. Maar voor mij blijft het beperkt tot de dovenwereld.

Nanda van Dijk: Als een partner geen gebaren leert, betekent het dat hij zich niet thuisvoelt in mijn wereld.

Marja Bönker: Ik heb een relatie met een horende gehad. Hij ging bijna nooit mee met mij, terwijl hij wel kon gebaren. Het is belangrijk dat doven zich bewust zijn van hun eigen taal. Niet iedereen is zich daarvan bewust.

Marlijne Hemelaar: Ik vind het woord 'moeten' niet fijn. Als een horend iemand een dove partner krijgt, is dat een mooie kans om gebarentaal te leren. De horende mag gebarentaal leren, kan gebarentaal leren.

De rechter vat de discussie samen. De griffier spoort het publiek aan om op te staan. De rechter, openbare aanklager en advocaat verlaten de zaal.

Rechter	Herman Scheper	Marian Uittenhout	Haarlem
Advocaat	Elly Muller	Antoon Uittenhout	Haarlem
Openbare aanklager	Maarten Blankenberg	Ruud Visser	Amsterdam
Griffier	Jean Couprie	M.H. Wijkhuisen	Amsterdam
		Karin Willemse	Rotterdam
		Hanneke Winnubst	Amsterdam
		Luiz Yudo	Purmerend

Jury

Sanny Ankersmit	Amsterdam
Pauline Blankenberg	Amsterdam
Dora Brinkman	Amsterdam
Ellie van de Broek	Leiden
Hilde van Caspel	Amsterdam
Míro Cívín	Amsterdam
Lara Cox	Rotterdam
Elsa Couprie	Oud Loosdrecht
Suzanne Davina	Amsterdam
Flip Delmonte	Amsterdam
Nanda van Dijk	Zoetermeer
Wim Emmerik	Amsterdam
Kartini le Grand	Haarlem
Fiona de Haas	Purmerend
Deanna van Hall	Amsterdam
Marlijne Hemelaar	Leiden
Will Hendriks	Amsterdam
Marion van den Hengel	Diemen
Petra Hietbrink	Leidschendam
Rina Hietbrink	Leidschendam
Rudi Hietbrink	Leidschendam
Riet Issard	Amersfoort
Prewien Jankie	Zoetermeer
Judith Jansen	Den Dolder
Mieke Julien	Amsterdam
Annie Kamerling	Rotterdam
D. Katiel	Amsterdam
Robert Kendjian	Haarlem
Martie Koolhof	Gouda
Hans Krijnen	Amsterdam
Willy Lengers	Abcoude
Eduar Leuw	Amsterdam
Truus Löwenstein	Overveen
Kika Meereboer	Schoorl
Marijke ter Metz	IJmuiden
Frouk Meinsma	Gouda
Amos Muller	Hoofddorp
Leen Muller	Amsterdam
Juliette Oosterbaan	Leiden
Afry Ooteman	Amsterdam
Leontien Peters	Amsterdam
Stien Poelman	Amsterdam
Renée Poelman	Amsterdam
Jelle Postma	Amsterdam
Jacqueline Rensen	Rotterdam
Adrie Ros van Kerckhoven	Almere
Ina Sas	Nijmegen
Syll Schaap	Amsterdam
Wil Schollmeijer	Amsterdam
Ingo Schum	Amsterdam
Baldur Schut	Amsterdam
David da Silva	Amsterdam
Nel Soeteman	Amsterdam
Marjan Stuifzand	Gouda
Harald Tijm	Warmenhuizen

Er waren in totaal 62 deelnemers, van wie 29 uit Amsterdam en 33 van buiten Amsterdam.

OOGgetuigen is een initiatief van Theater 't OOG en wordt uitgevoerd door Handtheater in samenwerking met Woord & Gebaar.

OOGgetuigen is een serie discussie-avonden in de vorm van een rechtszitting. Er wordt gediscussieerd over thema's de dovenwereld betreffende.

De functie van rechter, verdediger en openbare aanklager wordt door steeds andere (dove) mensen bekleed. De voertaal is de Nederlandse Gebarentaal.

Als iemands naam of bijdrage aan de discussie is vergeten of fout weergegeven, geef dat dan door via fax/ teksttelefoon 020 689 56 57 of via e-mail julien@xs4all.nl.

De serie verslagen van OOGgetuigen 1 tot en met 5 is verkrijgbaar voor f 7,50. Het verslag van OOGgetuigen 6 is te koop voor f 1,50.

In het werkboek OOGgetuigen staat stap voor stap beschreven hoe OOGgetuigen georganiseerd kan worden. Over talloze onderwerpen zijn stellingen uitgewerkt. Dit praktische handboek is bedoeld voor instellingen die zelf OOGgetuigen willen organiseren over een onderwerp van hun keuze. Het boek is te koop bij Handtheater voor f 25,00.

Verslag	Mieke Julien
Vormgeving	Hilde Salverda

OOGgetuigen 6 is een uitgave van Handtheater

Theater 't OOG is een centrum voor dovencultuur en gebarentaal. Naast theatervoorstellingen in de Nederlandse Gebarentaal organiseert Theater 't OOG andere visuele voorstellingen en culturele activiteiten.

Handtheater is een theatergroep die voorstellingen brengt in de Nederlandse Gebarentaal.

Handtheater/Theater 't OOG
Bilderdijkkade 60
1053 VN Amsterdam
telefoon 020 412 38 21
teksttelefoon/fax 020 689 56 57

Uit dit verslag mag alleen na schriftelijke toestemming worden geciteerd.

© Handtheater, Amsterdam januari 1999